

Дело C-230/23**Резюме на преюдициално запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

13 април 2023 г.

Запитваща юрисдикция:Ondernemingsrechtbank Gent Afdeling Gent (Търговски съд Гент,
отделение Гент, Белгия)**Дата на акта за преюдициално запитване:**

16 февруари 2023 г.

Ищец:

CV REPROBEL

Ответник:

NV COPACO BELGIUM

Предмет на главното производство

Ищецът, командитното дружество „REPROBEL“ (по-нататък „REPROBEL“), по същество иска ответникът да бъде осъден да заплати сумата от 28 614,49 евро (с ДДС) за неплатени фактури, както и обезщетение за вреди в размер на 2 861,44 евро, като към двете суми бъдат начислени лихви. Ответникът, акционерното дружество COPACO BELGIUM (по-нататък „COPACO“), настоява искът да бъде отхвърлен като неоснователен.

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Запитването по член 267 ДФЕС се отнася до въпроса дали образуване, на което държавата е възложила събирането и разпределянето на справедливото обезщетение по смисъла на член 5, параграф 2, букви а) и б) от Директива 2001/29 и върху което държавата упражнява надзор, представлява образуване, срещу което частноправно лице може да се позове за целите на защитата си на несъответствието с правото на Съюза на

национална норма, която това образувание се опитва да наложи на частноправното лице, дали тази правна разпоредба има директен ефект и дали национален съд следва да не прилага национална норма, която не съответства на тази разпоредба.

Преюдициални въпроси

Представява ли образувание като „REPROBEL“, доколкото държавата му е възложила с кралски указ събирането и разпределянето на справедливото обезщетение, установено от държавата по смисъла на член 5, параграф 2, букви а) и б) от Директива 2001/29, и върху което държавата упражнява надзор, образувание, срещу което частноправно лице може да се позове за целите на защитата си на несъответствието с правото на Съюза на национална норма, която това образувание се опитва да наложи на частноправното лице?

При отговора на този въпрос от значение ли е, че надзорът, упражняван от държавата върху това образувание, включва:

- о Задължението на това образувание системно да изпраща на компетентния министър преписи от искането за предоставяне на данни до длъжниците възнаграждения, които данни са необходими както за събирането, така и за разпределянето на възнаграждението за репрография, така че въпросният министър да може да бъде информиран как образуванието упражнява предоставеното му право на надзор и да реши дали е целесъобразно с министерски указ да определи съдържанието, броя и честотата на исканията за предоставяне на данни, така че те да възпрепятстват дейността на запитаните лица във възможно най-малка степен;
- о Задължението на образуванието да призове представителя на министъра да изпрати искане за предоставяне на данни, необходими за събирането на пропорционалното възнаграждение за репрография, до длъжниците възнаграждения, до търговците, независимо дали става въпрос за търговци на едро или на дребно, до лизинговите дружества или до дружествата за поддръжка на оборудване, когато платецът на възнаграждение не е оказал съдействие при събирането, при условие че образуванието е длъжно също да изпрати препис от това искане и на компетентния министър, за да може той да определи съдържанието, броя и честотата на исканията, така че те да възпрепятстват дейността на запитаните лица във възможно най-малка степен;
- о Задължението на образуванието да представи на компетентния министър за одобрение правилата за разпределение на възнаграждението за репрография и всяко тяхно изменение;

- o Задължението на образуванието да представи на компетентния министър за одобрение изготвения от образуванието формуляр за декларация, без което одобрение той не може да бъде издаден.

При отговора на въпроса от значение ли е също, че образуванието разполага със следните правомощия?

- o Правомощие да изисква всички данни, необходими за събирането на възнаграждението за репрография, от всички лица, а именно длъжниците възнаграждение, вносителите на вноски, търговците, независимо дали става въпрос за търговци на едро или дребно, лизинговите дружества и дружествата за поддръжка на оборудване. При това всяко искане трябва задължително да посочва наказателните санкции, приложими в случай на неспазване на предписания срок или на деклариране на непълни или неверни данни;
- o Правомощието да се изисква от всички, длъжници възнаграждение, да предоставят всички данни, свързани с копираните произведения, необходими за разпределението на възнаграждението за репрография;
- o Правомощието да получи от митническата и акцизната администрация, от администрацията по ДДС и от националната служба за социално осигуряване всички данни, необходими за изпълнение на поръчката.

Има ли директен ефект член 5, параграф 2, букви а) и б) от Директива 2001/29?

Трябва ли националният съд по искане на частноправно лице да не прилага национална норма, когато тази норма, наложена от държавата, не съответства на член 5, параграф 2, букви а) и б) от Директива 2001/29, по-специално защото тази норма в противоречие с посочения член задължава частноправното лице да заплати такси?

Разпоредби от правото на Съюза, на които се прави позоваване

Член 5, параграф 2, букви а) и б) и съображение 52 от Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (по-нататък „Директива 2001/29“)

Разпоредби от националното право, на които се прави позоваване

Кралски указ от 30 октомври 1997 година за възнагражденията на авторите и издателите за копиране за лично ползване или за обучение на произведения, инкорпорирани върху графичен или аналогов носител (по-нататък „Кралски указ“)

Закон от 22 декември 2016 г. за изменение на някои разпоредби на книга XI от Икономическия кодекс

Кратко представяне на фактите и производството

- 1 По същество REPROBEL иска SOPACO да бъде осъдено да заплати 28 614,49 евро за неизплатени фактури и обезщетение за вреди в размер на 2 861,44 евро, като към двете суми бъдат начислени лихви. SOPACO настоява искът да бъде отхвърлен като неоснователен.

Основни доводи на страните в главното производство

- 2 SOPACO се позовава на твърдяното несъответствие между разпоредбите на Кралския указ от 30 октомври 1997 г., предвиждащ двойно възнаграждение за копирането за лично ползване или за обучение на произведения, инкорпорирани върху графичен или аналогов носител — фиксирано и пропорционално възнаграждение — с член 5, параграф 2, букви а) и б) от Директива 2001/29, който позволява на държавите членки, които включват правото на копиране в своето законодателство, да предвидят изключения от него.
- 3 Като реакция на решение от 12 ноември 2015 г., *Hewlett-Packard Belgium*, C-572/13, в което Съдът постановява, че член 5, параграф 2, букви а) и б) от Директива 2001/29 не допуска въведената от Белгия система за репрография, включваща събирането на фиксирано възнаграждение, SOPACO спира плащането на фактурите си от ноември 2015 г. до след януари 2017 г. Новата правна уредба за репрография в Белгия влиза в сила през март 2017 г. Следователно неплатените фактури са отпреди влизането в сила на новата правна уредба.
- 4 Според SOPACO член 5, параграф 2, букви а) и б) има директен ефект.

REPROBEL оспорва безусловния, ясен и точен характер на член 5, параграф 2, букви а) и б) от Директива 2001/29, тъй като той оставя на държавите членки свободата да предвиждат ограничения или не според собствената си преценка и да определят справедливия характер на обезщетението. На това твърдение SOPACO противопоставя, че точният обхват на тази разпоредба и изискването тя да бъде безусловна, ясна и точна,

са формирани отчасти от тълкуванията на Съда, чийто предмет тази разпоредба вече е била.

- 5 Според REPROBEL освен това по различни причини в случая не е налице държавно образувание. COPACO защитава противното становище.

Мотиви за отправяне на преюдициалното запитване

- 6 Запитващата юрисдикция констатира, че по принцип разпоредбите на дадена директива имат директен ефект върху правото на държавата членка едва след като бъдат транспонирани в националното право.

С решение от 18 ноември 2004 г. Съдът порицава Белгия за късното транспониране на Директива 2001/29, която най-късно до 22 декември 2002 г. е трябвало да бъде транспонирана (Решение от 18 ноември 2004 г., Комисия/Белгия, C-143/04).

В изключителни случаи и когато директивата не е била транспонирана своевременно в белгийското право и не е възможно тълкуване, съобразено с директивата, националните разпоредби трябва да отстъпят място на разпоредби от правото на Съюза, съдържащи се в директива, а разпоредбите на директивата трябва да се прилагат като уредба на белгийския правен ред. Както става ясно от точки 4 и 5 по-горе, страните имат различни становища относно тълкуването на условията, които трябва да бъдат изпълнени за тази цел.

- 7 Според запитващата юрисдикция обстоятелството дали REPROBEL е държавно образувание е от значение, за да се определи дали става въпрос за хоризонтален правен спор (между частноправни лица) или за вертикален такъв (между частноправно лице и държавата или нейните органи). В последния случай евентуално може да се направи пряко позоваване на разпоредбите на дадена директива. Точното тълкуване на понятието „държавно образувание“ продължава да води до противоречиви становища, които не допринасят за повишаване на правната сигурност, и изясняването на въпроса дали REPROBEL трябва да се приеме за държавно образувание по смисъла на правото на Съюза принадлежи единствено на Съда.

- 8 В случай, че става въпрос за вертикален правен спор, частноправно лице може да се позове пряко на разпоредбите на директивата срещу държавата или неин орган, ако тези разпоредби са безусловни, ясни и достатъчно точно формулирани. Въпросът дали това е така в случая е предмет на спор между страните.

- 9 Според запитващата юрисдикция изискването за безусловна, ясна и достатъчно точна формулировка е изпълнено, доколкото държавите членки са задължени да възприемат определено поведение и/или когато им е наложено ясно и точно задължение за постигане на резултати.

Констатацията, че на държавите членки са оставени възможности за избор, очевидно не противоречи на условието разпоредбата на директивата да е безусловна и достатъчно точна (решения от 12 февруари 2009 г., *Cobelfret*, C-138/07 и от 17 март 2022 г., *Daimler AG, Mercedes-Bens Werk Berlin*, C-232/20).

- 10 Необходимост от тълкуване може да се наложи не само поради неточния или неясен характер на разпоредбата на директивата, а и защото тълкуване в конкретен случай е необходимо, без да се засяга безусловният, ясен или точен характер на самата разпоредба.

Такова тълкуване е изключително от компетентността на Съда, а не на националния съд.

- 11 В центъра на правния спор е тълкуването на понятието „справедливо обезщетение“, което е разглеждано в няколко предишни решения на Съда след отправяне на преюдициално запитване за по-подробно тълкуване на това понятие по същество, без обаче да е установено, че разпоредбата е формулирана неточно или неясно.